

ACC. N:R M. 14638:1-3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: *Skåne*

Upptecknare: *Frans Martinsson, Brantwik*

Härad: *Järnstad*

Berättare: *"*

Socken: *Ö. Köbbelöv*

Berättarens yrke: *f. d. lantbrukare*

Uppteckningsår: *1959*

Född år *1877* i *Ö. Köbbelöv*

Livsmide. s. 1-3.

LUF 113.

Liesmeder

ACC. N:R M. 14638:1

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Lig 113

7

Några bemärkta liesmeder har nog inte förekommit i södra Skåne. Lydskänningen, som ville ha en riktigt god lie, köpte vanligen sådana på Kiviks marknad av någon göinge smed. En lie, väl stälad och väl smidd, skulle ha en fin och långdragen klang, då man stötte den mot något hårt föremål. Men det skulle ett vant öra till att märka detta. Skulle därför en ung man köpa lie, ville han gärna ha med sig någon äldre, som rådgivare. Lierna av det bättre slaget voro van försedda med stämpel. Då fanns det ett slags liar, som man kallade för americanare och av benämningen att dömma, voro de väl tillverkade i america. Dessa liar voro något rakare i formen, än göingelierna. Längs ryggen gick en fördjupning fram till en

1)

par dm. från spetsen, så voro de rödmålade till halva sin höjd. Denna färg var efad i tien ly den stes aldrig riktigt bort. En riktigt god lie varade härstän en mans arbetstid ut. Sedan liar voro något mer än halvslitna. använde man dom då baljväxter skulle skördas, när dessa brukade ligga längs marken och voro då lättare åtkomliga med smärre liar. Man slipade liarna morgon och middag på vanlig slipsten. Under arbetet, då man hugget en mo eller två, beroende på längden strök man liarna med en av varje slätterkarl men haon ^{bryn} sticka en halv mt lång, fjärad och i fjäran inblandad samt av finaste slaget (sandhammar sand) för marken stening, med risk för märken i lieäggen. Hade man med en vädjesten och en lerkrucka & med vatten för att därmed skärpa Brynестenen, kallades på österlen för vädjesten

äggen. Sparr användes aldrig.
Lieskaffet var vanligen hemma tillverkade
och många gånger vackert målade och med
initialboksstäverna till ägarens namn. Färdige
slätterkarl skulle själv hålla sig med
"ledon". Det förekom att gårdar och andlande
från göingebygderna, med hästskjuts åkte
omkring i södra Skåne och bland andra smi-
desvaror, även medhade liar. När de så mera
särskilt bekantat sig i någon bondegård, brukade de sedan övernatta där. Fjältravläggarskördemaskiner kommo till allmänt bruk i slutet av 1890 talet. Med dem högg man i början även klövervallarna. Slättermaskinerna kommo till allmänt bruk först något senare.

3) Då förekom också handsmidda göinge-
liar, en tredjedel kortare än vanliga liar. Dessa användes av pojkar under 15 år, för att lära sig.